

દુપ્રભાતમુ
સુરેણ પ્રા. બટુ
99789-26251

હાઈકુ

સલામી સવારની..

'મગજ' ટોળાં શાહીમાં બોલું થઈ જય છે,
'ચુરુકા' વિશેષાં કોણું થઈ જય છે.
કલેજું થઈ જય પાણી મુલેન-થાંતિનું -
કાયદાનું થોયું પણ આંતું થઈ જય છે.

ટોળાં શાહીમાં,
વિશેષ છે નિદર્શ -
રડે મિંદગી...

મન નો કોધ
લાયાં તે કાયદો -
ન્યાયાં મૃત્યું...

ચિંતન

યથી કાઈ ચ સમેચાતાં મહોદદો ।
સમેત ચ વ્યેપાચાતં તથભૂતસમાગમ: ॥

ઉપરોક્ત શ્વોક સાંચિ પરમાણું લેવામાં આવે છે.
સમુદ્રના વહેણ પ્રાણાંના લકડાના ટુકડોનો પરસ્પર નજુક આવે છે. અને બોકીવાર પછી એ જ પ્રવાહને
કારોણે છૂટા પડી જાય છે. સંસારમાં માણસોનો પરસ્પરનો આ રીતે જે મળે છે અને છૂટા પડે છે.
માણસ જન્મની મુખ્યપર્વતી ઝૂટા ઝૂટા અનેક માણસનોના સંદર્ભમાં ઓહ છે. માતા-પિતા એ અંદેખાનો
સંનંધી છે કે એમનું માણસની પોતાની કોઈ પણદંગી હોતી નથી.
એ જે પ્રમાણે માતા-પિતા પિતા માટે સંતાળની પણ કોઈ પણદંગી હોતી નથી. લોહીની સગાઈ પ્રકૃતિદાટ
છે. એ જરૂરો માણસાનું જતાની પણ બોતાને છે અને એને પોતા કાયદાના પ્રાણાં ઝૂટા પડી જાય છે.
ઘણાંની આ માણસનીના સંગાઈ નીંદાંના હોલીઓને તો પણ એમને કટેલાવાર રોલેના જીશાઈ નીંદાંની
નીંદાંની આ માણસનીના આંદોલન કાયદેયે એનું માણસ લેસના લોંગે છીએ કે અન્યકું જોડે જે સંનંધ
સંકાની જાય એ એવો ને એવો જે કાયદી હોલીઓને લોંગેઅમ રહેશે, પણ આંતું જાનતું નથી. અથવા આણગામો
ચુંદાં કેળવો હોલીઓને જ સાથે ગાડ સંનંધ નીંદાંની જાય છે.

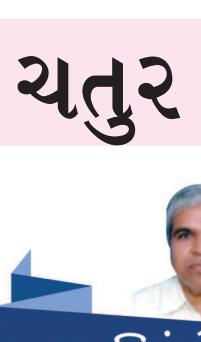
સુવિદ્યાર

- ફિક મેં હોલે હેતુને, ખૂબ જાલતે હે, બેફિક હોલે હે તો દુનિયા જાલતી હે - અનુભુત કલામ
- થાંડું ધૂષ જો જતું કશોને સાહેબ, જગે તે પ્રારોદ થાંડું તરકશી આવતું રહેશે - ચંદ્રેશ પ્રાણિ
- પહેલાં અથવા ક્રમ પૂરા કરવા વાગો, સહેલા ક્રમ તો એનો મેંને જ પૂરા થઈ જોશે - ડેલ કાંગ્રેસ
- જેણોને સફળા મણી છે તેઓએ સેપના ઓણા જોયા હશે અને પુરુષાં વધુ કર્યો હશે - કુલાંગ
- મહન બનવાની ચાહણ દરેક માણસને હોય છે,
પણ લોકો પહેલા માણસના થાવાનું જ ભૂલી જાય છે - અમૃતાંદું
- હદ્ય મોટું, મગજ થાંટ અને વાણી મીઠી રાણો,
પણી કથી કે કોણ તમારાથી નારાજ થાય છે - એસ. ભડકાચાર્ય
- આજાંનું ઓપર : વાંદી વનસ્પતિના પાનનો રસ ગર્ભધારણ માટે અક્સીર ઈલાજ ગણાય છે. એક
અછાંડિયા સુધી તે પાનના રસનું સેવન કરવાની ગર્ભધારણ થાય છે.

(સંકલન : દીપક વી. આચારા)

નોંધકથા

નેતાજી સુલભપદ્ધ બોજ આઈ.સી.એસ. થાવા લંડન ગયા. ત્યાં અંગેઝો એમનો હીટરવ્યુ લેતા હતા. અંગેઝો આનુભુત ધૂય પદ્ધો ભારતીયને મળે નેતાજીને વિધિ-વિચિત્ર સંસારી પ્રાણીનો પૂર્ણ મુંજીની નાખ્યાની પણ પ્રાણીની હોલી નથી. 'નેતાજીને પણ કાયદાની હોલી હતી નથી.' એની જો એની પણ કાયદાની હોલી હતી નથી. 'નેતાજીને એ જીબનાની પણ કાયદાની હોલી હતી નથી.' એની જો એની પણ કાયદાની હોલી હતી નથી. 'નેતાજીને એ જીબનાની પણ કાયદાની હોલી હતી નથી.' એની જો એની પણ કાયદાની હોલી હતી નથી. 'નેતાજીને એ જીબનાની પણ કાયદાની હોલી હતી નથી.' એની જો એની પણ કાયદાની હોલી હતી નથી. 'નેતાજીને એ જીબનાની પણ કાયદાની હોલી હતી નથી.'

જાયારથી શી મનુભાઈ ત્રિવેદી ઉપર
લખવાનું શરૂ કર્યું છે, બસ એમનાં
ભજોનું રીતસર વેલું લાગ્યું છે.
એ મણે પહેલ વાં કાયસ્યં ચેત
'રામરસ'થી એક ભરપૂર ખાલો
આપણી સામે ધર્યે હતો. ત્યારબાદ
એક પછી એક પાલા વજારાતી

પ્રજાને પીવચાવા ગયા. સંગ્રહી તો ને
બેંગા જ થયા હતા. પણ
સામનાનું તમણે ભજોનું અને
ગજાંનો ગજ બડી દીવેલો.

ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમીએ તેમાં પ્રગટ- અગ્રગટ બધા જ ભજન-ગજનનો આખોને સંપૂર્ણ ભજાર પાડ્યો છે. આપણે તેમાંના પહેલા સંગ્રહના ભજનોની વાત પૂરી કરીએ છે.

(૧) કાઈ પણે એનું હોય
અવગતની એધાંડી
એ સંતો, અવગતની એધાંડી
કે ચાંત પણે એનું હોય!
રાજના રાજ એવા મેધાજાને વેર
એની પરબ મંડાંડી;
સોનારી દીર્ઘી ને કેમલ હેલથી
દૂર્પેરી ધાર રેણાં:
કે સંતો, તોય તરસ ન હિંદી
કે ચાંત પણે એનું હોય!

માનસર છોડેને આચ્યો શું હંસવો
માછિલેને મન આચ્યો!
ચનુર ચુંની ચુંનીની ચાંદીની
આપણે આંખ પેંચો!
હે સંતો, અતમજયોતિ ઓલેવાચી
કે ચાંતક પોયે એનું હોય!

કણિયુગ કેરો વાયુયો મહિમા,
સંતનિ નિષ્ઠક વાચી;
દાશીય નોંઠી નીમનામં એ થઈ
માયા આજ મહારાણી! કે સંતો, આવે પ્રલય લો જાણી
કે ચાંતક પોયે એનું હોય!

(૨) દીવા કોણ કર્યા?
આ કોડિયે દીવા કે દીવા કોણ કર્યા રે લોલ?
આ રે ભાવાટીમાં વાટે ને ઘણે મેળે અંબકરાના ઓલેચા;
એ રે ઓલેચા નીમાં જ્ઞાનું કાંદીની દીવાના વાણારા:
આ ઊંઘિયે ઊંઘિયે દીવા કે દીવા કોણ કર્યા રે લોલ?

આજ નાની, કાલ નાની, કોર્પશ કાલ નાની જ્યુદ્ધાંનો જ્ઞાનરા:

આ ઘોડિયે ઘોડિયે દીવા કે દીવા કોણ કર્યા રે લોલ?
દીવા દીવાની સાથ સંબિલના જ્ઞાનોનો જ્ઞાન ધરે શાંગારા;
ધરા અંધાર મહી જાંના માર મહી જાંનું કે દીવા કોણ કર્યા રે લોલ?
આ ઘોડિયે ઘોડિયે દીવા કે દીવા કોણ કર્યા રે લોલ?

દીવા દીવાની સાથ સંબિલના જ્ઞાનોનો જ્ઞાન ધરે શાંગારા;

ધરા અંધાર મહી જાંનું કે દીવા કોણ કર્યા રે લોલ?

દીવાની પ્રગટે છે જોતો નવી, જ્યોત એજ સંસારે સાર;

અને એક પ્રાણી એનું હોય!

અને એક પ્રાણ